

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o Evropském roku tvořivosti a inovace (2009)

KOM(2008) 159 v konečném znění – 2008/0064 (COD)

(2009/C 27/25)

Dne 7. dubna 2008 se Rada, v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o Evropském roku tvořivosti a inovace (2009).

Dne 21. dubna 2008 předsednictvo Výboru pověřilo specializovanou sekci Zaměstnanost, sociální věci, občanství přípravou podkladů Výboru na toto téma.

Vzhledem k naléhavé povaze práce Evropský hospodářský a sociální výbor jmenoval pana RODRÍGUEZE GARCÍA-CARO hlavním zpravodajem na 446. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 9. a 10. července 2008 (jednání dne 9. července), a přijal následující stanovisko 108 hlasy pro, 5 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry

1.1 EHSV vyjadřuje absolutní podporu všem opatřením na podněcení tvořivosti a inovace mezi občany Evropské unie a příznivě hodnotí iniciativu, díky níž bude jeden Evropský rok věnován podpoře a podněcování tvořivosti prostřednictvím celoživotního učení, které je motorem inovace. EHSV se opakovaně vyjádřil k významu, jaký má podpora inovací v rámci plnění cílů Lisabonské strategie ⁽¹⁾. Avšak přestože EHSV podporuje rámec, který ohraničuje Evropský rok tvořivosti a inovace, není přesvědčen o tom, že tento návrh rozhodnutí, ke kterému se Výbor vyjadřuje, je nejlepším nástrojem k dosažení navrhovaných cílů, jak se uvádí dále v tomto stanovisku.

1.2 Zatímco jiné Evropské roky se pořádaly s větším předstihem, kdy bylo možné podávat návrhy až dva roky před zahájením Evropského roku, je v tomto případě mezi schválením návrhu Komisí a zahájením Evropského roku rozpětí sedmi měsíců, v němž by Evropský parlament a Rada měly přijmout toto rozhodnutí a Komise spolu s členskými státy zorganizovat a zkoordinovat potřebné aktivity. EHSV je názoru, že tento postup je ukvapený a mohl by ohrozit oslavy Evropského roku tvořivosti a inovace, jenž si zaslouží přípravy, které budou lépe odpovídat významu této důležité události.

⁽¹⁾ Stanovisko EHSV k tématu Uvolnění a posílení evropského potenciálu pro výzkum, vývoj a inovace, zpravodaj pan Wolf (Úř. věst. C 325, 30.12.2006).

Stanovisko EHSV ze dne 14.12.2005 k Návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí rámcový program pro konkurenceschopnost a inovaci, zpravodaj pan Welschke, spolupřevodajka paní Fusco, (Úř. věst. C 65, 17.3.2006).

Stanovisko EHSV ze dne 12.7.2007 k tématu Investice do znalostí a inovace (Lisabonská strategie), zpravodaj pan Wolf (Úř. věst. C 256, 27.10.2007).

1.3 Návrh rozhodnutí je do značné míry nekonkrétní ve dvou aspektech, jež EHSV považuje za velice podstatné a jež je nutné v textu návrhu vysvětlit a konkretizovat. Tyto dva aspekty se týkají financování Evropského roku a odkazu na podporu či účast dalších programů a politik Evropské unie mimo oblast celoživotního učení.

1.3.1 EHSV akceptuje návrh Evropské komise v tom smyslu, že kvůli Evropskému roku není nutné vytvářet zvláštní rozpočtové položky, a souhlasí s tím, že se mohou využít rozpočtové možnosti programu celoživotního učení, který zahrnuje konkrétní cíle na podporu inovací. Text návrhu však neobsahuje výši prostředků na tuto akci a poznamenává pouze, že rozpočtovým zdrojem bude zmíněný program celoživotního učení a že aktivity se budou spolufinancovat prostřednictvím dalších programů, které však blíže nespecifikuje. Vzhledem k obsahu návrhu rozhodnutí se Výbor domnívá, že je nutné specifikovat nějakou částku v souvislosti s odhadem nákladů spojených s touto akcí. EHSV považuje za vhodné, aby se v návrhu provedl rozpočtový odhad.

1.3.2 Pokud jde o finanční podporu z jiných programů a politik, je návrh dokonce ještě méně konkrétní. Z navrženého textu lze dovodit, že vzhledem k tomu, že podpora inovací je konkrétním cílem dalších programů, jako např. programu pro podnikání a inovace a programu na podporu politiky informačních a komunikačních technologií (oba v rámci rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace), by se ke spolufinancování aktivit spojených s Evropským rokem mohly využít právě tyto programy. V tomto smyslu považuje EHSV za vhodné, aby se v textu návrhu uvedlo, z jakých programů se bude Evropský rok spolufinancovat a do jaké míry a jak se bude koordinovat činnost mezi různými programy v rámci spolufinancování, které řídí jednotlivá GR Evropské komise.

1.4 Na základě těchto argumentů tvořících jádro tohoto stanoviska EHSV navrhuje, aby Evropská komise znovu zvážila tento návrh a vzala v úvahu naše připomínky. Dále EHSV navrhuje, aby Evropský parlament a Rada přihlédly k těmto připomínkám a v tomto smyslu upravily text rozhodnutí v těch aspektech, které jsou nejvíce nekonkrétní.

2. Úvod

2.1 Závěry z mimořádného zasedání Evropské rady v Lisabonu v březnu 2000, mimo zopakování nutnosti zřídit evropský referenční rámec, jenž by definoval nové základní dovednosti získávané celoživotním učením a zdůraznění toho, že hlavním aktivem Evropy jsou lidské zdroje, kladly důraz na to, že je nutné, aby se evropské systémy vzdělávání a odborné přípravy přizpůsobily jak poptávce společnosti po znalostech, tak potřebě zvýšení úrovně a kvality zaměstnání.

2.2 Tyto základní dovednosti či klíčové schopnosti u celoživotního učení byly identifikovány a bylo na ně poukázáno v doporučení Evropského parlamentu a Rady z 18. prosince 2006 ⁽²⁾ a lze je považovat za základ inovací, produktivity a konkurenceschopnosti, což je pro společnost založenou na znalostech naprosto nezbytné. V té době se k tomuto doporučení vyslovil EHSV ⁽³⁾.

2.3 V závěrech ze zasedání Evropské rady ve dnech 8. a 9. března 2007 v Bruselu vyzývá Rada členské státy Evropské unie, aby i nadále usilovaly o vytvoření lepších rámcových podmínek pro inovace a větší investice do výzkumu a rozvoje. V odstavci věnovaném posilování inovací, výzkumu a vzdělání Rada uznává, že jsou členské státy rozhodnuty zlepšovat rámcové podmínky pro inovace, např. konkurenční trhy, a mobilizovat další zdroje pro výzkumnou, vývojovou a inovační činnost. Z tohoto důvodu Rada vyzývá Komisi a členské státy, aby urychlily provádění strategie inovační politiky s tím, že vzdělávání a odborná příprava jsou nezbytnými předpoklady dobře fungujícího znalostního trojúhelníku (vzdělávání – výzkum – inovace).

2.4 Zavedení Evropského roku tvořivosti a inovace je dobrý způsob, jak přispět k reflexi o výzvách, jimž Evropa čelí, a to zvyšováním povědomí veřejnosti o významu, jaký má tvořivost a novátorství pro zlepšování osobnostního rozvoje a zvyšování obecného blaha.

3. Shrnutí návrhu

3.1 V návrhu rozhodnutí se rok 2009 vyhláší Evropským rokem tvořivosti a inovací s hlavním cílem posílit členské státy v podpoře tvořivosti prostřednictvím celoživotního učení jakožto hnací síly inovace a jakožto klíčového faktoru pro rozvoj osobních, pracovních, podnikatelských a sociálních schopností jedinců ve společnosti. K tomuto hlavnímu cíli se pojí třináct faktorů, o nichž se soudí, že mohou přispět k podpoře tvořivosti a schopnosti inovace.

3.2 Opatření, která se navrhují k dosažení uvedených cílů, mezi jinými zahrnují konference a iniciativy ke zvyšování povědomí veřejnosti o tvořivosti a novátorství, osvětové kampaně prezentující hlavní body poselství, identifikaci a šíření osvědčených postupů a vypracovávání studií na národní i unijní úrovni.

3.3 Návrh zavádí vytvoření pozice národního koordinátora Evropského roku, který by na této úrovni měl organizační odpovědnost. Veškeré aktivity se budou koordinovat na evropské úrovni skrze jednání národních koordinátorů, které bude organizovat Evropská komise.

3.4 A konečně návrh stanoví, že financování se bude poskytovat z programu celoživotního učení, aniž bude dotčena podpora a spolufinancování, které může Evropský rok získat z dalších programů v jiných oblastech, jako je podnikání, soudržnost, výzkum a informační společnost.

4. Obecné připomínky k návrhu

4.1 Výbor vyjadřuje absolutní podporu všem opatřením na podněcení tvořivosti a inovací mezi občany Evropské unie. Ve svém stanovisku z vlastní iniciativy k tématu Inovace – dopad na průmyslové změny a role EIB ⁽⁴⁾ Výbor potvrdil, že inovace musí být „budovány především na základě systému vzdělávání a odborné přípravy v souladu s kritériem celoživotního učení.“ Z tohoto důvodu a v souladu s tímto postojem EHSV rozhodně podpoří uplatnění takových nástrojů, které by mohly přispět k podpoře tvořivosti a novátorství, ačkoliv považuje za nutné vyslovit k podanému návrhu tyto připomínky.

4.2 Výbor příznivě hodnotí iniciativu, díky níž bude jeden Evropský rok věnován podpoře a podněcování tvořivosti mezi evropskými občany prostřednictvím celoživotního učení, které je motorem inovace. Opakovaně jsme vyjádřili náš názor

⁽²⁾ Úř. věst. L 394, 30.12.2006.

⁽³⁾ Stanovisko EHSV ze dne 18.5.2006 k návrhu doporučení Evropského parlamentu a Rady o klíčových schopnostech pro celoživotní vzdělávání, zpravodajka paní Herczog (Úř. věst. C 195, 18.8.2006).

⁽⁴⁾ Stanovisko EHSV ze dne 11.7.2007 k tématu Inovace – dopad na průmyslové změny a role EIB, zpravodaj pan Tóth, spoluzpravodaj pan Calvet Chambón (Úř. věst. C 256, 27.10.2007).

o významu podpory inovací v rámci plnění cílů Lisabonské strategie. V tomto smyslu uvedla zpráva Aho⁽⁵⁾, že je nutné podporovat inovační kulturu, aby bylo možné překonat výzvy v sociální oblasti a v otázce produktivity v Evropě.

Avšak přestože EHSV podporuje rámec Evropského roku, není přesvědčen o tom, že tento návrh rozhodnutí, ke kterému se Výbor vyjadřuje, je nejlepším nástrojem k dosažení navrhovaných cílů, jak se uvádí dále v tomto stanovisku, a to jednak kvůli kontextu a obsahu dokumentu a jednak kvůli formě, jakou probíhá proces jeho vypracování a schvalování.

4.3 Podle názoru Výboru není základní přístup této iniciativy tím nejideálnějším pro tento druh činnosti. Ve třetím odstavci důvodové zprávy tohoto návrhu rozhodnutí, který se týká konzultací zainteresovaných stran, se uvádí, že se uskutečnilo několik neformálních diskuzí s poslanci Evropského parlamentu i s členskými státy. To znamená, že příprava tohoto návrhu probíhala směrem shora dolů, od institucí směrem k občanům.

EHSV je toho názoru, že postup shora dolů, v němž se zástupci společnosti – organizace i jednotlivci nepodíleli na plánování a přípravě Evropského roku, zůstane s větší pravděpodobností nepovšimnut veřejností, než by tomu bylo naopak – když by bylo došlo k aktivním opatřením směřujícím k účasti stran, jejichž vklad je pro konečný úspěch nezbytný.

V tomto smyslu bychom rádi zopakovali připomínku Výboru, již formuloval ve svém stanovisku ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů na téma provádění, výsledky a celkové hodnocení Evropského roku osob se zdravotním postižením 2003⁽⁶⁾. V tomto stanovisku⁽⁷⁾ Výbor žádal, aby instituce Společenství při přípravách tohoto typu iniciativy upřednostňovaly přístup zdola nahoru. EHSV proto znovu opakuje, že je při přípravě Evropských roků nutné používat tuto metodiku.

4.4 Vzhledem k tomu, že zahájení Evropského roku tvořivostí a inovace je plánováno na 1. ledna 2009, a také k časovému rámci (první čtení), jenž zbývá k jeho přijetí

⁽⁵⁾ „Creating an innovative Europe“ EUR 22005 ISBN 92-79-00964-8.

⁽⁶⁾ KOM(2005) 486 v konečném znění.

⁽⁷⁾ Stanovisko EHSV ze dne 14.2.2006 ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů na téma provádění, výsledky a celkové hodnocení Evropského roku osob se zdravotním postižením 2003, odstavce 1.2, zpravodajka paní Anca (Úř. věst. C 88, 11.4.2006).

Evropským parlamentem a Radou, jsme přesvědčeni, že program postupu pro vypracování a schválení tohoto Evropského roku je velice napjatý. V předešlých případech schvaloval Výbor své stanovisko jeden rok před zahájením Evropského roku⁽⁸⁾, což je v souladu s výhledovým plánováním Komise. Dobrým příkladem tohoto výhledového plánování je přijetí stanoviska⁽⁹⁾ k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o Evropském roce boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení (2010)⁽¹⁰⁾ na plenárním zasedání EHSV v květnu 2008.

Možná by bylo rozumnější tuto iniciativu odložit a nevyhlašovat rok 2009 Evropským rokem a neprotlačovat urychlené přijetí rozhodnutí, které nepovede ke splnění daných cílů z důvodu nedostatku času na plánování jednotlivých opatření.

4.5 V odstavci 3.2 důvodové zprávy k tomuto rozhodnutí se očekává, že Evropský rok tak bude mít alespoň stejně velký dopad jako předchozí iniciativy, například jako Evropský rok celoživotního vzdělávání a učení a Evropský rok výchovy prostřednictvím sportu. Obsah návrhu však neobsahuje žádný odkaz či zmínku o následném vyhodnocování výsledků uskutečněných akcí; čili se má za to, že analýza dopadů bude provedena empiricky či prostřednictvím nepřímých ukazatelů v rámci programu celoživotního učení nebo jiných programů dotčených touto iniciativou.

4.6 Výbor sdílí názor Komise, že flexibilita určování priorit na jednoletá nebo víceletá období v rámci programu celoživotního učení a v jiných programech poskytuje dostatečné finanční rezervy na to, aby se různé prostředky v souvislosti s Evropským rokem nemusely rozpočtově určovat. Podpora inovací je vskutku jedním z konkrétních cílů programu celoživotního učení či jiných programů – např. programu podnikání a inovace a programu na podporu politiky informačních a komunikačních technologií (oba v rámci rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace). Z tohoto důvodu se domníváme, že, ačkoli se v návrhu výslovně nezmiňuje uvedený rámcový program, je možné tuto iniciativu uskutečňovat na základě stávajících programů a rozpočtů, jak je uvedeno v odstavci 5 důvodové zprávy k tomuto návrhu.

⁽⁸⁾ Stanovisko EHSV ze dne 8.12.1999 k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady – Evropský rok jazyků 2001, hlavní zpravodaj pan RUPP (Úř. věst. C 51, 23.2.2000)(není k dispozici v češtině).

Stanovisko EHSV ze dne 24.4.2002 k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí Evropský rok vzdělávání prostřednictvím sportu 2004, zpravodaj pan Koryfidis (Úř. věst. C 149, 23.2.2002) (není k dispozici v češtině).

Stanovisko EHSV ze dne 14.12.2005 k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o Evropském roce rovných příležitostí pro všechny (2007) – směrem ke spravedlivé společnosti, zpravodajka paní Hercog (Úř. věst. C 65, 17.3.2006).

Stanovisko EHSV ze dne 20.4.2006 k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o Evropském roce mezikulturního dialogu (2008), zpravodajka paní Cser (Úř. věst. C 224, 30.8.2008, s. 106).

⁽⁹⁾ Stanovisko EHSV k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o Evropském roce boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení (2010), zpravodaj pan Pater, spoluzpravodajka paní Koller (Úř. věst. C 65, 17.3.2006).

⁽¹⁰⁾ KOM(2007) 797 v konečném znění.

5. Konkrétní připomínky k návrhu

5.1 Odstavec 2 návrhu hovoří o konkrétním cíli spočívajícím ve vyzdvižení souboru faktorů, které mohou přispět k podpoře tvořivosti a schopnosti inovace. Tyto faktory jsou rozčleněny do třinácti rozsáhlých odstavců, jejichž obsahem jsou jednotlivé různé aspekty.

EHSV zastává názor, že by se tyto cíle a/nebo faktory měly podrobněji rozvést tak, aby se připravované akce soustřeďovaly na ty nejdůležitější aspekty týkající se tvořivosti a inovace, coby ústředních os činnosti, dále pak občanů a zvláště těch nejmladších, coby cílových adresátů prováděných opatření, a vzdělávacích institucí a sociálně-ekonomických a obchodních sítí, coby distribučních kanálů pro tato opatření.

5.2 Evropský rok věnovaný tvořivosti a inovaci by měl zahrnovat inovační opatření k dosažení navržených cílů. Opatření uvedená v odstavci 3, ač obecně vzato přiměřená, nevybočují z běžně používaných opatření při osvětových, informačních či propagačních kampaních. Jsme toho názoru, že by bylo mimořádně poučné, a to hlavně pro ty nejmladší, kdyby se v rámci uvedeného odstavce přišlo s nějakým inovačním opatřením, jež by vedlo ke splnění cílů tohoto návrhu. Mohla by se kupříkladu konat soutěž o nejlepší nápad, jak nalézt nástroj, který bude neustále zviditelňovat podporu tvořivosti a novátorství v celé Evropě. Dále by se mohla jednou či každý druhý rok konat soutěž o evropskou cenu, jež by oceňovala a podporovala ty nejlepší tvůrčí a novátorské nápady našich nejmladších občanů v těch nejrozmanitějších oblastech a činnostech.

5.3 A tak aniž je dotčen obsah odstavce Obecné připomínky o spolufinancování Evropského roku ze zdrojů programu celoži-

votního učení a rámcového programu pro inovace a konkurenceschopnost, věříme, že odstavec 6 návrhu by měl tento aspekt, který je pro jeho úspěch tak významný, dále konkretizovat.

5.3.1 Rozhodnutí by mělo minimálně obsahovat rozpočtový odhad. Mohl by být vyjádřen jako částka přidělená na rok 2009 a další finanční roky k provádění programů, jež spolufinancují Evropský rok, či jako maximální procentní podíl nákladů v rámci těchto programů v daném finančním roce. Každé z těchto řešení by bylo správné, jelikož EHSV věří, že není vhodné nechat výši odhadovaných nákladů této iniciativy neurčenou.

5.3.2 Zmíněný odstavec 6 návrhu začíná slovy „Aniž je dotčena podpora, kterou může evropský rok získat z programů a politik v jiných oblastech, jako je podnikání, soudržnost, výzkum a informační společnost, ...“. V souvislosti s textem tohoto odstavce se EHSV domnívá, že kvůli dvojsmyslnosti této věty není způsob účasti a spolufinancování z jiných GR Evropské komise a z programů oblasti vzdělávání a kultury a programu celoživotního učení i nadále stanovený. V tomto smyslu věříme, že se musí v uvedeném odstavci blíže specifikovat, z jakých programů se bude Evropský rok spolufinancovat, do jaké míry a jak se bude koordinovat činnost mezi různými programy v rámci spolufinancování, které řídí jednotlivá GR Evropské komise.

5.4 V neposlední řadě považuje EHSV za nutné, aby byl ve znění návrhu obsažen odkaz na vyhodnocení výsledků a dosahu Evropského roku. Na konci období v rámci Evropského roku je nutné přistoupit k vyhodnocení provedených opatření a dosažených výsledků tak, aby bylo možné vzít si ponaučení pro přípravu následujících Evropských roků a stanovit dosah a úspěšnost vynaloženého úsilí.

V Bruselu dne 9. července 2008

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS